

SUD BOSNE I HERCEGOVINE

X-KR-07/480

Sarajevo, 22.10.2008. godine

U IME BOSNE I HERCEGOVINE!

Sud Bosne i Hercegovine, Odjel I za ratne zločine, u vijeću sastavljenom od sudija Darka Samardžića, kao predsjednika vijeća, Davorina Jukića i Patricia-e Whalen kao članova vijeća, uz sudjelovanje pravne saradnice Emire Hodžić, u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Marka Škrobića, optuženog zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačke c) Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH), a sve u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH, odlučujući o optužnici Tužilaštva Bosne i Hercegovine broj KT-RZ 165/07 od 14.01.2008. godine, potvrđene dana 16.01.2008. godine, nakon održanog glavnog pretresa, u prisutnosti optuženog Marka Škrobića i njegovih branilaca, advokata Nikice Gržića i Branke Praljak, te međunarodnog tužioca Tužilaštva Bosne i Hercegovine, David Schwendiman-a, dana 20.10.2008. godine, donio je, a dana 22.10.2008. godine javno objavio sljedeću:

P R E S U D U

OPTUŽENI:

MARKO ŠKROBIĆ, sin Drage i majke Ore, rođene Manović, rođen 20.07.1971 .godine u mjestu Duratovci, općina Kotor Varoš, JMBG: ..., nastanjen u ..., državljanin ...i..., po zanimanju zidar, pismen, završena srednja građevinska škola, oženjen, vojsku služio 1990. godine u Subotici, bez čina, bez odlikovanja, srednjeg imovnog stanja, ne vodi se drugi krivični postupak.

Na osnovu odredbe člana 285 stav 1. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu ZKP BiH)

K R I V J E

Što je:

U drugoj polovici 1992. godine, tokom rata u Bosni i Hercegovini, u vrijeme oružanog sukoba, postupio protivno odredbama Međunarodnog humanitarnog prava, pri tome kršeći odredbe člana 3. Ženevske konvencije o zaštiti civilnih lica za vrijeme rata i člana 51. stav 1., 2. i 3. Dopunskog protokola I, uz Ženevsku konvenciju o zaštiti civilnih lica u vrijeme rata od 12.08.1949. godine, tako što je

Dana 31.07.1992. godine u ranim jutarnjim satima, u mjestu Novo Selo, opština Kotor Varoš, kao pripadnik jedinice HVO Kotor Varoš, zajedno sa još četvoricom naoružanih lica, došao pred porodičnu kuću Glamočak Bore, a nakon prethodnog lupanja na vrata, ušao u kuću i naredio Glamočak Bori, njegovoj supruzi Stani, maloljetnim kćerkama Ireni, Dajani i Saneli da odmah napuste kuću, istjeravši ih napolje, a potom iz druge kuće koja se nalazila u istom dvorištu, izveo Borinog oca Glamočak Stojka, nakon čega ih je, zajedno sa drugim vojnicima, poveo u pravcu sela Ravne, gdje su u obližnjoj šumi dvojica vojnika, odvojili Glamočak Boru, prijeteći mu da će ga zaklati ako im ne preda oružje, naredili mu da se okrene i ispućali pucanj u vazduh, nakon čega je, nekoliko metara dalje, na livadi, osumnjičeni Škrobić Marko, vodeći ostale članove porodice, uhvatio Glamočak Stojka za grudi i znajući da se radi o civilu, a u namjeri da ga liši života, iz pištolja kojeg je imao kod sebe, ispalio metak u grudi uslijed čega je nastupila trenutna smrt Glamočak Stojka,

Dakle,

za vrijeme ratnog stanja u BiH, kršeći pravila međunarodnog humanitarnog prava, lišio života jedno civilno lice.

Čime je počinio krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka c), u vezi sa članom 180. stav 1. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine.

Stoga ga Vijeće Suda BiH na osnovu odredbe člana 285. ZKP-a BiH, uz primjenu čl. 39., 42., 48. KZ BIH

O S U Đ U J E

NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 10 (DESET) GODINA

Optuženom se u skladu sa članom 56. stav 1. KZ BiH u izrečenu kaznu uračunava i vrijeme koje je proveo u pritvoru po rješenju ovog Suda, počevši od 19.12.2007. do 06.02.2008. godine.

U skladu sa članom 185. i 188. stav 1. ZKP BiH optuženi je dužan da naknadi troškove krivičnog postupka, i to u iznosu od 3.610,00 KM (tri hiljade šest stotina deset konvertibilnih maraka), a koji se odnose na troškove tužilaštva u ukupnom

iznosu od 2.144,00 KM (dvije hiljade jedna stotina četrdesetčetiri konvertibilne marke), troškovi svjedočenja na sudu u iznosu od 966,00 KM (devet stotina šezdesetšest konvertibilnih maraka) i paušalni iznos za sud u iznosu od 500,00 KM (pet stotina konvertibilnih maraka) koje je dužan platiti u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude.

Na osnovu člana 198. stav 2. ZKP BiH, svi oštećeni sa eventualnim imovinsko pravnim zahtjevom upućuju se na parnicu.

O b r a z l o ž e n j e

1. Optužen je

Optužnicom Tužilaštva Bosne i Hercegovine, broj KT-RZ-165/07 od 14.01.2008. godine, optužen je Marko Škrobić, zbog postojanja osnovane sumnje da je počinio krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka c), u vezi sa članom 180. stav 1. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine.

Po toj optužnici koja je potvrđena dana 16.01.2008. godine, optuženi se dana 28.01.2008. godine izjasnio da nije kriv za krivično djelo koje mu se optužnicom stavlja na teret, nakon čega je spis dostavljen pretresnom vijeću.

2. Izvedeni dokazi

a) Tokom dokaznog postupka izvedeni su sljedeći dokazi optužbe:

Neposredno su saslušani svjedoci: Glamočak Boro, Glamočak Stana, Petrušić Ljubomir, Todorović Irena i Marić Ivo.

Nadalje je, u toku glavnog pretresa, sud izvršio uvid i u sljedeće dokaze koji su uvedeni kao materijalni dokazi:

Odluka Predsjedništva RBiH o proglašenju ratnog stanja od 20.06.1992. godine, („Službeni list RBiH”, broj: 7/92); Akt PU Travnik broj: 02/7-5-04-2-3894/07 od 12.06.2007. godine; Izvod iz kaznene evidencije za Škrobić Marka; Akt Policijske stanice Kotor Varoš, dopis iz kaznene evidencije broj: 10-9/02-234-1180/07 od 02.07.2007. godine; Uvjerenje o državljanstvu na ime Marko Škrobić, broj: 204-343/07 od 22.06.2007. godine izdato od strane Mjesnog ureda Opštine Kotor Varoš; Akt porezne uprave Novi Travnik, broj: 10-06-04-49-3988/07-Ž.S. od 05.11.2007. godine; Akt Federalnog Ministarstva za pitanja boraca i invalida, Sektor za pitanja evidencija iz oblasti vojne obaveze broj: 07/1-03-127-1/07 od 22.10.2007. godine ; Akt Ministarstva sigurnosti, Državna agencija za istrage i zaštitu Regionalni ured Banja Luka broj: 17-12/3-04-2-101-2/07 od 29.10.2008. godine; Izvod iz matične knjige umrlih na ime Glamočak Stojko broj: 202-17 od 21.03.2008. godine izdat od strane Mjesnog ureda Opštine Kotor Varoš; Kopija kartona lične karte na ime Škrobić Marko broj: ... Policijske stanice Kotor Varoš sa datumom izdavanja od 25.08.1986.

godine; Kopija kartona lične karte na ime Jurinović Tomo broj: ... Policijske stanice Kotor Varoš sa datumom izdavanja od 08.01.1985. godine; DNA Tužilaštva BiH broj: KTA-R2-236/05 od 05.06.2007. godine, sa prilogom Izvod iz baze CIPS-a na ime Marko Škrobić; DNA Tužilaštva BiH broj: KT-RZ-165/07 od 13.12.2007. godine, sa prilogom Izvod iz baze CIPS-a na ime Tomo Jurinović.

b) Dokazi odbrane izvedeni na glavnom pretresu su:

Neposredno su saslušani svjedoci: Miroslav Kalamanda, Bibić Miroljub, Perišić Dragoslav, Muhamed Sadiković, Slavko Bujdo, te je saslušan i optuženi u svojstvu svjedoka.

Sud je izvršio uvid i u sljedeće dokaze koji su uvedeni kao materijalni dokazi: Zapisnik o saslušanju svjedoka Glamočak Stane, Okružnog Tužilaštva Banja Luka broj: KT-RZ-1/05 od 23.02.2005. godine; Zapisnik o saslušanju svjedoka Glamočak Stane, Tužilaštva BiH broj: KT-RZ-165/07 od 18.06.2007. godine; Službena zabilješka - Bibić Miroljuba, SJB, Policijska stanica Kotor Varoš broj: DD 450/98 od 11.07.1998. godine; Službena zabilješka - Perišić Dragoslava, MUP, Centar javne bezbjednosti Banja Luka PS Kotor Varoš, broj: 10-9/02-27/05 od 02.02.2005. godine; Službena zabilješka - Miroslav Kalamanda, SJB PS Kotor Varoš, broj: DD 385/98 od 10.06.1998. godine; Zapisnik o saslušanju svjedoka Bore Glamočak, Okružno Tužilaštvo Banja Luka, broj: KT-RZ-1/05 od 23.02.2005. godine; Zapisnik o saslušanju svjedoka Bore Glamočak, Tužilaštva BiH broj: KT-RZ-165/07 od 18.06.2007. godine; Zapisnik o saslušanju svjedoka Todorović Irene, Tužilaštva BiH broj: KT-RZ-165/07 od 14.04.2007. godine; RKT Župni ured rođenja B.D.M - Potvrda o krštenju 5 lica sa imenom i prezimenom Marko Škrobić od 28.08.2008. godine;

c) Dokazi izvedeni po naređenju Suda

U smislu odredbe člana 261. stav 2. tačka e) ZKP BiH, Sud je proveo dokaz dodatnim saslušanjem svjedoka Glamočak Stane i Glamočak Bore, te u spis uveo i materijalni dokaz: Akt Mjesna kancelarija Kotor Varoš - dostava podataka osoba pod imenom Škrobić Marko koji su rođeni na području Kotor Varoš od 28.08.2008. godine.

3. Završne riječi

a) Tužilaštvo

Tužilac je nakon provedenog dokaznog postupka u završnim riječima istakao da je nesumnjivo dokazano da je na području općine Kotor Varoš postojalo ratno stanje i da je optuženi u inkriminisanom periodu pripadao Hrvatskom vijeću odbrane. Također, istakao je da su svjedoci Glamočak Stana i Glamočak Boro opisali kako se desilo ubistvo Glamočak Stojka i da su iskazi ova dva svjedoka u svim bitnim odrednicama saglasni. Oba svjedoka su izjavila da je kritičnog dana grupa od 4-5 vojnika zalupala na kućna vrata porodice Glamočak, te istjerala članove porodice i to Glamočak Boru, Stanu i njihove tri kćeri napolje, dok su iz susjedne kuće istjerali

Borinog oca Stojka, i zajedno ih povelu putem od kuće do sela Ravne. Također su opisali kako je u jednom trenutku došlo do razdvajanja grupe i odvođenja Glamočak Bore od strane dvojice vojnika iz grupe u jednu stranu, dok je ostatak porodice ostao, te nakon jednog pucnja iz pravca obližnjeg šumarka gdje je Boro odveden, dolazi do kritičnog ubistva koje je učinio vojnik koji se Stani prethodno na vratima njene kuće predstavio kao komšija Marko. To sve je potvrdila i njihova kćerka Irena Todorović. Tužilac je istakao da je svjedok Marić Ivo izjavio da poznaje Marka Škrobića te da je on zajedno sa Tomom Jurinovićem, drugo lice koje su svjedoci Glamočak itekako poznavali, a koje je zajedno sa Škrobićem učestvovao u navedenim događajima, bili iz istog sela Duratovaca, te da taj svjedok nije pokazao da je poznavao nekog drugog Marka Škrobića, a pogotovo iz Duratovaca. Takođe tužilaštvo ističe da je svjedok Petrušić Ljubomir rekao da je radio na formiranju krivične prijave odmah nakon ubistva Glamočak Stojke i to po prijavi Glamočak Bore te da se sjeća da je prijava bila po poznatom izvršiocu Škrobić Marku. Boro Glamočak je od žene čuo da mu je oca ubio onaj vojnik koji se predstavio kao komšija Marko i da je on znao da se radi o Marku Orinom i da je to rekao i supruzi. Po mišljenju tužioca svjedoci Boro i Stana nisu bili izričiti prilikom prvog pojavljivanja na sud te da su bili zbunjeni, ali da je to bilo iz razloga što su bili frustrirani samom sudnicom te zaokupljeni naredbom suda da gledaju u određenom pravcu, a da su nakon drugog poziva suda bili mnogo opušteniji i govorili jasno i nedvosmisleno. Istakao je da je Boro Glamočak čovjek sa sela te da njemu nije poznato da riječ „sumnja” u njegovom govoru stvara nepovjerenje prema njemu i njegovom iskazu, te da je preko izjave komšija Marko, te razgovora sa drugim komšijama, povezao i utvrdio da je to jedino Marko Škrobić, Marko Orin kako je i sam rekao. Tužilac je napomenuo da je svjedok Stana Glamočak prepoznala Marka Škrobića prilikom izvođenja radnje prepoznavanja od strane policajca Perišić Dragoslava koji je ovu radnju izvodio pokazujući fotokopije ličnih karata četiri lica sa istim imenom i prezimenom, a da je također na glavnom pretresu i prepoznala fotografiju koju je pokazala tom policajcu prilikom prepoznavanja.

Tužilac je istakao da se optuženi u istrazi branio ćutanjem, a da je po zahtjevu odbrane na glavnom pretresu i sam svjedočio, te izmislio alibi sa imenima svojih saboraca koji su bili sa njim te da je u vojsci bio zadužen sa ličnim naoružanjem, pištoljem marke „šorpion”, te je služeći vojni rok naučio kako da rukuje ovim pištoljem.

Po mišljenju Tužioca iskazu svjedoka Bujde Slavka se ne može pokloniti vjera jer je isti bio pristrasan, a što je pokazao i svojim odnosom prema Markovoj porodici kada je saznao da je Marko optužen.

Tužilac je na kraju istakao da je dokazao da je optuženi počinio krivično djelo koje mu se optužnicom stavlja na teret te da se oglasi krivim, a nije dao prijedlog za visinu kazne optuženom.

b) Odbrana

Odbrana optuženog Marka Škrobića je u završnim riječima istakla prije svega nesporne činjenice, a to su postojanje ratnog stanja u Bosni i Hercegovini te postojanje inkriminisanog događaja na način i u vrijeme opisan u optužnici. Sa aspekta odbrane optuženog sporno je da li je Marko Škrobić bio jedan od tih

naoružanih osoba, te da li je on osoba koja je pucala iz pištolja u pravcu Stojka Glamočak, te šta je sa uzrokom smrti Stojka Glamočak. Odbrana je u toku završnih riječi analizirala provedene dokaze i istakla prije svega način identifikacije optuženog od strane svjedoka Stane Glamočak iz razloga što je ista učinjena u suprotnosti sa članom 85. stav 2. ZKP BiH, a koji nalaže da svjedok da opis osobe i navede znakove po kojima se razlikuje, a tek onda mu se ta osoba, pa makar i na fotografiji pokaže sa drugim njemu nepoznatim osobama. Odbrana je navela da su svjedokinji Stani Glamočak prilikom davanja izjave u Okružnom Tužilaštvu Banja Luka prvo bile pokazane fotografije radi prepoznavanja, a da je nakon toga opisivala optuženog.

Također, ističe da je prilikom davanja izjave u Tužilaštvu BiH prepoznala na jednoj fotografiji optuženog, ali da prije toga nije davala njegov opis. Odbrana je istakla da je ova svjedokinja više puta davala različite opise optuženog te je u tom kontekstu istaknuto da ga je na glavnom pretresu na upit tužilaštva opisala kao nižeg, crnomanjastog, tankog, ne starijeg od 21 godinu, a na upit odbrane ga je opisala kao nižeg, punijeg, crne kose, i nakon toga je pokazala rukom na optuženog u sudnici. Na upit suda o izgledu optuženog svjedokinja je dala neodređen odgovor. U pogledu načina prepoznavanja optuženog odbrana je istakla zakonske nedostatke i u načinu prepoznavanja od strane svjedoka Bore Glamočak. Naime, svjedok je prilikom davanja izjave u Okružnom tužilaštvu Banja Luka vršio uvid u prezentirane fotografije, ali nije prije toga davao opis optuženog. Također, prilikom davanja izjave u Tužilaštvu BiH svjedok ponovo nije opisao optuženog, a kada mu je prezentirana fotografija rekao je da bi to „mogao biti Marko Škrobić”, dok je Tomu Jurinovića odmah prepoznao. Odbrana je istakla da je svjedok Bibić Miroljub potvrdio da je obavio informativni razgovor sa Stanom Glamočak u njenoj kući, te da je od svjedokinje samo dobio podatak da je osoba koja je pucala u njenog svezkra „Marko”, a da nije znala njegovo prezime. Odbrana navodi da je svjedokinja rekla da je za njegovo prezime saznala od komšija Ilije i Ljubice Viđević i Ive Marića, ali da je to mogao da potvrdi samo svjedok Ivo Marić, jer su druga dva svjedoka umrla. Ovaj svjedok po mišljenju odbrane ne samo da nije potvrdio da joj je on rekao za prezime nego da o tome niko nije pričao do iza rata. Nadalje, odbrana tvrdi da je sjećanje svjedoka Ljubomira Petrušića upitno jer iako se sjetio da su Boro i Stana prepoznali na fotografiji optuženog, te da je Boro tada rekao da je to Marko Škrobić, ovaj svjedok iznosio i neke netačne tvrdnje.

Odbrana smatra da identifikacija optuženog od strane Stane i Bore Glamočak nije pouzdana iz sljedećih razloga: prije svega što je svjedokinja Stana dala više opisa optuženog, zatim zato što se na glavnom pretresu sjeća samo jedne fotografije optuženog iako je njegovu fotografiju gledala zajedno sa njenim mužem u kući, također se ne sjeća koliko je tačno bilo naoružanih ljudi, kako su bili obučeni, da je vidljivost u vrijeme izvršenja krivičnog djela bila slaba. Također, odbrana smatra da je uvjerenje ova dva svjedoka da je Marko Škrobić ubio Stojka Glamočak rezultat sugestije drugih ljudi. Na taj zaključak po mišljenju odbrane upućuju sljedeće činjenice: jedna od osoba koje su ušle na vrata kuće se predstavila kao komšija Marko, što je navelo svjedoka Bora da odmah pomisli da se možda radi o osobi Škrobić, svjedokinji Stani je neko drugi rekao da bi to mogao biti Marko Škrobić, a taj neko nije očevidac događaja, a nije pouzdano utvrđeno na koji je zapravo način ona saznala za njegovo prezime, zatim, svjedok Boro se tek na glavnom pretresu sjetio da je supruzi rekao da je Stojku Glamočak ubio „Marko Orin”. Nadalje, odbrana navodi da su policajci svjedocima pokazali fotografije na kojima pišu imena osoba, zatim

navodi da su na području Kotor Varoš postojale najmanje četiri osobe sa tim imenom i prezimenom.

Obrana je istakla da je i sam optuženi svjedočio na glavnom pretresu i da je tom prilikom izjavio da kritičnog dana, tačnije 31.07.1992. godine oko 4 sata ujutro, niti bilo kojeg drugog dana sam ili sa drugim osobama nije prolazio pored kuće porodice Glamočak, da on i ne poznaje tu porodicu. Također, tom prilikom je izjavio da kao pripadnik HVO-a do kraja mjeseca avgusta nije ni na kratko napuštao Kotor, te da se tog perioda dobro sjeća zbog vrlo teške situacije koja je vladala na tom području, a da je njegov iskaz potvrdio svjedok Slavko Bujdo koji je u svom navodu bio izričit jer se u to vrijeme nalazio u Kotoru.

Na kraju završnih riječi odbrana se poziva na odluku žalbenog vijeća MKSJ od 23.10.2001. godine u predmetu Kupreškić¹ povodom donošenja osuđujuće presude na osnovu identifikacije optuženog od strane svjedoka.

U zaključku odbrana predlaže da se optuženi Škrobić Marko oslobodi optužbe uslijed nedostatka dokaza.

Nakon završnih riječi branilaca, optuženi je izjavio da u potpunosti podržava završne riječi svojih branilaca.

4. Primjenjivi zakon

U pogledu pitanja primjenjivog materijalnog zakona, neophodno je istaći zašto se ne primjenjuju odredbe KZ SFRJ koji je bio na snazi u vrijeme relevantnih događaja.

Naime, član 3. KZ BiH propisuje načelo zakonitosti, odnosno da se krivična djela i krivičnopravne sankcije propisuju samo zakonom te da nikome ne može biti izrečena kazna ili druga krivičnopravna sankcija za djelo koje, prije nego što je učinjeno, nije bilo zakonom ili međunarodnim pravom propisano kao krivično djelo i za koje zakonom nije bila propisana kazna. Nadalje, član 4. KZ BiH propisuje da se na učinioca krivičnog djela primjenjuje zakon koji je bio na snazi u vrijeme učinjenja krivičnog djela, a ako se poslije učinjenja krivičnog djela jednom ili više puta izmijeni zakon, primijenice se zakon koji je blaži za učinioca.

Načelo zakonitosti propisano je takođe i članom 7. stav 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima (EKLJP). Evropska konvencija ima prioritet nad svim ostalim zakonima u BiH prema članu 2. stav 2. Ustava BiH. Ova odredba Evropske konvencije sadrži generalno načelo kojim se zabranjuje teža kazna od one koja je bila primjenjiva u momentu kad je kazneno djelo počinjeno, ali se ne propisuje primjena najblažeg zakona.

Međutim, član 4a) KZ BiH propisuje da članovi 3. i 4. KZ BiH ne sprječavaju suđenje i kažnjavanje bilo kojeg lica za bilo koje činjenje ili nečinjenje koje je u

¹ Tužilac protiv Zorana Kupreškića, Mirjana Kupreškića, Vlatka Kupreškića, Drage Josipovića i Vladimira Šantića, IT-95-16-A, presuda žalbenog vijeća od 23.10.2001. godine.

vrijeme kada je počinjeno predstavljalo „krivično djelo u skladu sa općim načelima međunarodnog prava.”

Isto tako, i član 7. stav 2. Evropske konvencije daje isti izuzetak uz uslov da stav 1. istoga člana „ne utiče na suđenje ili kažnjavanje bilo koje osobe koja je kriva za činjenje ili nečinjenje, ako je to djelo u vrijeme izvršenja predstavljalo krivično djelo prema opštim pravnim načelima priznatim kod civiliziranih naroda.” (vidi takođe član 15. stav 1. i 2. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima koji sadrži slične odredbe. Država Bosna i Hercegovina, kao jedna od država nasljednica Jugoslavije, ratifikovala je ovaj Pakt.)

Ovim se utvrđuje mogućnost odstupanja, pod propisanim uslovima, od načela utvrđenih u članu 3. i 4. KZ BiH (te članu 7. stav 1. Evropske konvencije) a time i odstupanja od primjene krivičnog zakona primjenjivog u vrijeme počinjenja, i primjene blažeg zakona u postupcima koji se vode za djela koja predstavljaju krivična djela prema međunarodnom pravu.

Sud ističe da krivično djelo za koje se optuženi tereti predstavlja krivično djelo prema međunarodnom običajnom pravu te stoga spada pod „opća načela međunarodnog prava” kako je to utvrđeno članom 4a) Zakona o izmjenama i dopunama KZ BiH i „opće principe prava priznatih od strane zajednice naroda” kakve utvrđuje član 7. stav 2. Evropske konvencije, pa se u ovom predmetu, na osnovu ovih odredaba, može primijeniti KZ BiH.

Nadalje, činjenica da se krivičnopravne radnje nabrojane u članu 173. KZ BiH mogu pronaći i u zakonu koji je bio na snazi u relevantom vremenskom periodu - u vrijeme izvršenja djela, i to u članu 142. Stav 1. KZ SFRJ, odnosno da je to krivično djelo bilo kažnjivo i po tada važećem krivičnom zakonu, takođe dodatno doprinosi zaključku Suda u vezi sa načelom zakonitosti.

I na kraju, primjena KZ BiH je dodatno opravdana činjenicom da je zapriječena kazna predviđena Krivičnim zakonom BiH, u svakom slučaju blaža od smrtne kazne koja je bila na snazi u vrijeme izvršenja krivičnog djela, čime se zadovoljava načelo vezano za vremensko važenje krivičnog zakona, tj. primjena blažeg zakona za učinitelja.

Ovakav stav Suda je u skladu sa stavom zauzetim u presudi Odjela 1 Apelacionog odjeljenja Suda BiH u presudi izrečenoj protiv Abduladhima Maktoufa, broj KPŽ-32/05 od 4. aprila 2006. godine, te presudi protiv Dragoja Paunovića broj KPŽ-05/16 od 27. oktobra 2006. godine, a koji stav je potvrđen i odlukom Ustavnog Suda Bosne i Hercegovine broj: AP-178 5/06 od 30.03.2007. godine.

5. Međunarodno pravo i ratni zločini

U vrijeme kada su počinjena krivična djela, Bosna i Hercegovina je kao nasljednica države SFRJ bila strana potpisnica svih relevantnih međunarodnih konvencija o ljudskim pravima i međunarodnom humanitarnom, odnosno krivičnom pravu² isto tako, običajni status krivične odgovornosti za zločin protiv čovječnosti i ratni zločin protiv civila i pojedinačne odgovornosti za ratne zločine počinjene 1992. godine potvrđen je i od strane Generalnog sekretara UN-a³, Komisije za međunarodno pravo⁴, kao i jurisprudencijom MKSJ i Međunarodnog krivičnog suda za Ruandu (MKSR)⁵. Ove institucije su utvrdile da krivična odgovornost za zločin protiv čovječnosti i ratne zločine protiv civilnog stanovništva predstavlja imperativni standard međunarodnog prava odnosno jus cogens.⁶ Zbog toga se čini neospornim da su zločin protiv čovječnosti i ratni zločini protiv civilnog stanovništva 1992. godine predstavljali dio međunarodnog običajnog prava. Ovaj zaključak potvrdila je i Studija o običajnom međunarodnom humanitarnom pravu⁷ sačinjena od strane Međunarodnog komiteta Crvenog krsta. Prema toj Studiji „teške povrede međunarodnog humanitarnog prava predstavljaju ratne zločine” (pravilo 156), „pojedinci su krivično odgovorni za ratne zločine koje počine” (pravilo 151) i „Države moraju istraživati ratne zločine navodno počinjene od strane svojih državljana ili oružanih snaga, odnosno na vlastitoj teritoriji, te ako je potrebno, krivično goniti osumnjičene. Takođe moraju istraživati i druge ratne zločine iz svoje nadležnosti, i ako je potrebno, krivično goniti osumnjičene” (pravilo 158).

Prema principu univerzalne nadležnosti, običajno međunarodno humanitarno pravo obavezuje svaku državu u svijetu, bez obzira da li je ratifikovala odgovarajuće međunarodne pravne instrumente. Tako je svaka država obavezna da krivično goni ili izruči (aut dedere aut judicare) sve osobe za koje se sumnja da su izvršile povredu običajnog međunarodnog humanitarnog prava.

Principi međunarodnog prava priznatog Rezolucijom 95 (I) Generalne skupštine UN (1946. g.) kao i od strane Komisije za međunarodno pravo (1950. g.) odnose se na „Nirnberšku povelju i presude Suda” te stoga i na ratne zločine općenito. „Principi međunarodnog prava priznati Poveljom Nirnberškog suda i presudama Suda”, usvojeni od strane Komisije za međunarodno pravo 1950. godine i dostavljeni Generalnoj Skupštini propisuju u principu br. I: „Svako ko počini neko djelo koje po međunarodnom pravu predstavlja zločin smatraće se odgovornim, te stoga podliježe kažnjavanju”. Princip II takođe propisuje: “Činjenica da se domaćim zakonom ne

² Ovo posebno uključuje: Konvenciju o genocidu (1948. g.); Ženevske konvencije (1949. g.) i njihove dodatke protokole (1977. g.); Konvenciju o ropstvu izmjenjenu 1956. g.; Konvenciju o rasnoj diskriminaciji (1966. g.); Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima (1966. g.); Konvenciju o neprimjenjivosti zastare ratnih zločina i zločina protiv čovječnosti (1968. g.); Konvenciju o aparthejdu (1973. g.); Konvenciju o eliminaciji svih vrsta diskriminacije protiv žena (1979. g.); UN Konvencija o torturi (1984. g.).

³ Izvještaj Generalnog sekretara UN u skladu sa stavom 2. Rezolucije 808 Vijeća sigurnosti od 03.05.1993. godine, dijelovi 34-35 i 47-48.

⁴ Komisija za međunarodno pravo Nacrta Zakona o zločinima protiv mira i sigurnosti čovječanstva (1996. g.).

⁵ Tužilac protiv Tadića, Odluka o prijedlogu odbrane za interlokutornu žalbu u pogledu nadležnosti, 02.10.1995. g., paragraf 141.; Tužilac protiv Tadića IT-94-I-T, presuda od 07.05.1997. g.; paragrafi 618-623;

⁶ Komisija za međunarodno pravo, Komentar Nacrta odredbi o odgovornosti države za radnje nezakonite prema međunarodnom pravu (2001. g.), član 26.

⁷ Jean-Marie Henckhaerts i Louise Doswald-Beck; Običajno međunarodno humanitarno pravo; MKCK, Cambridge University Press, 2005., str. 568 i dalje.

izriče kazna za djelo koje prema međunarodnom pravu predstavlja zločin ne oslobađa odgovornosti osobu koja je djelo počinila prema međunarodnom pravu.”

Zbog toga krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva treba u svakom slučaju svrstati u „opšte principe međunarodnog prava” iz člana 3. i 4. (a) KZ BiH. Zato je, bez obzira na to da li se posmatra sa aspekta međunarodnog običajnog prava, međunarodnog ugovornog prava ili „principa međunarodnog prava”, nesporno da je ratni zločini protiv civilnog stanovništva predstavljao krivična djela u kritičnom periodu, odnosno da je načelo zakonitosti bilo zadovoljeno i u smislu nullum crimen sine lege i nulla poena sine lege.

Prema tome, krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva, u skladu sa odredbama iz zajedničkog člana 3. stav 1. tačke (a) i (c) Ženevskih konvencija i člana 27. stav 2. Ženevske konvencije o zaštiti civilnih lica za vrijeme rata od 12.08.1949. godine, treba u svakom slučaju podvesti pod „međunarodno pravo”, odnosno „opće principe međunarodnog prava” iz člana 3. i 4. (a) KZ BiH. Dakle, nesporno je da je zločin protiv civilnog stanovništva predstavljao krivično djelo u inkriminisanoj periodu.

6. Nalazi i obrazloženje Suda

A) Opća razmatranja

Sud je u ovom predmetu cijenio dokaze u skladu sa primjenjivim procesnim zakonom, odnosno Zakonom o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine. Sud je prema optuženom primijenio pretpostavku nevinosti iz člana 3. ZKP BiH, koja otjelovljuje opšti princip prava prema kojem Tužilaštvo snosi teret utvrđivanja krivice optuženog, a Tužilaštvo to mora uraditi izvan razumne sumnje.

Procjenjujući iskaze svjedoka koji su svjedočili pred Sudom, Sud je u najvećoj mogućoj mjeri razmotrio njihovo držanje, ponašanje i karakter. U odnosu na sve svjedoke, Sud je takođe razmotrio vjerovatnoću, dosljednost i druge dokaze i okolnosti u vezi sa ovim predmetom. Nadalje, Sud je sve vrijeme bio svjestan toga da kredibilitet svjedoka zavisi od njihovog poznavanja činjenica o kojima su davali iskaz, njihovog ličnog integriteta, vjerodostojnosti i činjenice da su dužni da govore istinu u skladu sa položenom zakletvom.

Nije dovoljno da iskaz svjedoka bude dat iskreno. Pravo pitanje u vezi sa provjerom iskaza ne odnosi se samo na to da li je on dat iskreno, nego i na to da li je pouzdan. Sudsko vijeće je sve vrijeme bilo svjesno da iskaz o činjenicama koje su se desile nekada i godinama (mnogo godina) prije davanja iskaza, uključuju svojevrsne nesigurnosti zbog varljivosti ljudske percepcije i pamćenja traumatičnih događaja. Naime, Sud je imao u vidu činjenicu da isti svjedoče o događajima koji su se desili više od petnaest godina prije svjedočenja na glavnom pretresu, što opravdava neznatno odstupanje od ranije datih iskaza a u pogledu činjenica koje ni u kom slučaju ne predstavljaju činjenice koje su značajne za sam kritični događaj o kom svjedoče.

Svjedoci u ovom predmetu bili su pod velikim opterećenjem usljed čega je većini svjedoka bilo teško svjedočiti, a naročito članovima porodice koji su se prisjećali traume neosporenog događaja.

Zbog ovih faktora, ocjena kredibiliteta svjedoka i činjenica o kojima su svjedočili predstavljala je izazov za vijeće. Vijeće je imalo priliku da posmatra svjedoke u sudnici, njihovo držanje i stav, njihove fizičke i psihičke reakcije na pitanja i atmosferu u kojoj su davali svoje iskaze. Vijeće je svo vrijeme imalo na umu faktore koji su otežavali donošenje odluke o kredibilitetu, te da je zbog ozbiljnosti optužbi, ta ocjena morala biti rezultat pažljivog razmatranja.

Neki od svjedoka svjedočili su o istom događaju ili činjenicama koje je svako od njih vidio ili čuo iz različite tačke gledišta u smislu fizičkog položaja, duševnog stanja i lične hronologije. Rijetkost je da dva svjedoka istog događaja na isti način percipiraju taj događaj ili ga prepričaju na isti način. Vijeće je ocijenilo kredibilitet iskaza svakog svjedoka, polazeći od toga da je svaki svjedok imao namjeru da govori istinu. Tamo gdje je bilo moguće utvrditi usklađenost iskaza različitih svjedoka, vijeće je nastojalo to i uraditi. Tamo gdje to nije bilo moguće, vijeće je ocjenjivalo svaki iskaz pojedinačno, prvo u pogledu vjerovatnoće da su odstupanja rezultat iskrenih pogrešaka u sjećanju ili percepciji, a potom u pogledu vjerovatnoće da je svjedok svjesno pokušao da navede vijeće na pogrešan zaključak.

U svom nalazu, vijeće je razmotrilo držanje i ponašanje svjedoka tokom davanja iskaza, ispitalo konsistentnost njihovih iskaza datih u sudnici sa ranijim izjavama, te ocijenilo njihovu sposobnost da odgovaraju na teška pitanja. Vijeće je ispitalo činjenice o kojima je svaki svjedok svjedočio i uporedilo ih sa činjenicama koje su utvrđene od strane drugih svjedoka, te materijalne dokaze kako bi se utvrdilo da li su potkrijepljeni ili osporeni drugim dokazima u ovom predmetu.

Što se tiče dokaza iz druge ruke, Sud naglašava da je u postupanju i sudskoj praksi ovog Suda dobro utvrđeno da su dokazi iz druge ruke prihvatljivi.

Pored toga, prema članu 15. ZKP BiH, Sud ima pravo da slobodno ocjenjuje dokaze. Sud je smatrao da je potrebno da Sud bude uvjeren da su takvi dokazi pouzdani u smislu da su dati dobrovoljno, da su istiniti i vjerodostojni. Nadalje, dokazna vrijednost izjave iz druge ruke će zavisiti od konteksta i karaktera dokaza o kojem se radi odnosno od toga da li je taj dokaz potkrijepljen drugim dokazima i da li iza tog dokaza postoji neki drugi motiv.

U ovom predmetu materijalni dokazi nisu bili obimni, a te dokaze odbrana nije pobijala. Sud je izvršio uvid u svaki dokument, kako bi odlučio o njegovoj pouzdanosti i dokaznoj vrijednosti.

Imajući sve vrijeme na umu princip prema kojem Tužilaštvo snosi teret dokazivanja vjerodostojnosti, Sud je izvršio uvid u sve predočene dokumente, jedan po jedan, i smatra da je Tužilaštvo dokazalo njihovu vjerodostojnost izvan razumne sumnje. Da bi ocijenio vjerodostojnost dokumenata, Sud ih je razmotrio u svjetlu drugih dokaza. Pored toga, čak i kada je Sud konstatovao vjerodostojnost određenog dokumenta, on nije automatski prihvatao da u njemu sadržane izjave predstavljaju

tačan prikaz činjenica. Sud je cijenio te izjave u svjetlu svih dokaza koje je imao pred sobom.

B) Dokazi i ocjena dokaza u kontekstu elemenata predmetnog krivičnog djela

Nakon provedenih dokaza, cijeneći ih pojedinačno i u njihovoj svekupnoj povezanosti, odluku kao u izreci Vijeće je donijelo iz sljedećih razloga.

Pod jedan, opći elementi krivičnog djela

1) U skladu sa optužnicom Tužilaštva, optuženi se, tereti za počinjenje krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačke c), koja glasi:

“Ko kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije naredi ili učini koje od ovih djela:

c) ubijanja, namjerno nanošenje osobi snažnog tjelesnog ili duševnog bola ili patnje (mučenje), nečovječno postupanje, biološke, medicinske ili druge znanstvene eksperimente, uzimanje tkiva ili organa radi transplantacije, nanošenje velikih patnji ili povreda tjelesnog integriteta ili zdravlja;

kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.”

2) Sljedeći opći element krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva, te u tom smislu koji svi elementi trebaju biti dokazani od strane Tužilaštva, proizilaze iz njegove pravne definicije:

- i. Djelo počinioca mora biti počinjeno suprotno pravilima međunarodnog prava;
 - ii. Kršenje mora biti počinjeno u vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije;
 - iii. Djelo počinioca mora biti povezano sa ratom, oružanim sukobom ili okupacijom;
 - iv. Počinilac mora narediti ili počiniti djelo.
- i. Djelo počinioca mora biti počinjeno suprotno pravilima međunarodnog prava;

Optužnica tereti optuženog Škrobić Marka za ratne zločine protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. KZ BiH, na način da je u relevantnom periodu postupao suprotno članu 3. stav 1. Ženevske konvencije (IV) o zaštiti civilnih lica u vrijeme rata iz 1949. godine (u daljem tekstu: Ženevska konvencija).

Član 3. stav 1. tačka a) Ženevske konvencije glasi:

“U slučaju oružanog sukoba koji nema karakter međunarodnog sukoba i koji izbije na teritoriji jedne od Visokih strana ugovornica, svaka od Strana u sukobu biće dužna da primjenjuje bar sljedeće odredbe:

1) Prema licima koja ne učestvuju neposredno u neprijateljstvima, podrazumijevajući tu i pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i lica onesposobljena za borbu usljed bolesti, rane, lišenja slobode, ili iz bilo kojeg drugog uzroka, postupaće se, u svakoj prilici, čovječno, bez ikakve nepovoljne diskriminacije zasnovane na rasi, boji kože, vjeri ili ubjedenju, polu, rođenju ili imovnom stanju, ili bilo kome drugom sličnom mjerilu.

U tom cilju, zabranjeni su i u buduće se zabranjuju, u svako doba i na svakom mjestu, prema gore navedenim licima, između ostalih i slijedeći postupci: povrede koje se nanose životu i tjelesnom integritetu, naročito sve vrste ubistva, osakaćenja, svireposti i mučenja;

Član 2. tačka b) Dopunskog protokola uz Ženevske konvencije od 12. avgusta 1949. godine o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba (Protokol I) propisuje:

„pod izrazom „pravila međunarodnog prava koja se primjenjuju u oružanim sukobima” podrazumijevaju se pravila sadržana u međunarodnim sporazumima u kojima učestvuju strane u sukobu, kao i principi i pravila međunarodnog prava koja su opće priznata;”

Zajednički član 3. Ženevske konvencije iz 1949. godine, generalno smatra odredbom običajnog prava i obavezujući je za sve strane u sukobu, bilo unutrašnjem ili međunarodnom, te je ista odredba bila važeća u vrijeme i na mjestu događaja za koje se optuženi tereti.

Kod tumačenja ove odredbe jasno je da nije neophodno da počinitelj zna za ili da namjerava da krši međunarodne norme, već je dovoljno da je samo počinjenje suprotno pravilima međunarodnog prava. Da bi se utvrdilo kršenje pravila međunarodnog prava, neophodno je da se utvrdi protiv koga je počinjenje bilo usmjereno, odnosno da li je djelo bilo usmjereno protiv posebne kategorije stanovništva zaštićene članom 3. stav 1. Ženevske konvencije.

Prema definiciji pojma zaštićene kategorije sadržanoj u članu 3. stav 1. Ženevske konvencije, civili su lica koja ne učestvuju u neprijateljstvima, podrazumijevajući tu i pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i/ili lica onesposobljena za borbu.⁸ Osim toga, Dopunski protokol I uz Ženevske konvencije definiše civile u negaciji, navodeći da su civili „lica koja nisu pripadnici oružanih snaga”.⁹

Član 43. stav 1. Protokola I, predviđa da:¹⁰

⁸ Tužilac protiv Vidoja Blagojevića i Dragana Jokića, predmet broj IT-02-60-T, presuda 17.01.2005. godine, paragraf 544.

⁹ J. Pictet i drugi, Komentar na Dopunski protokole od 08.06.1977. godine uz Ženevske konvencije od 12. avgusta 1949. godine o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba (Protokol I), str. 610.

¹⁰ Pored ukazivanja na član 43. Dopunskog protokola I, član 50. („Definicije civila i civilnog stanovništva”) istog Protokola takode eksplicitno upućuje na član 4 (A) Treće ženevske konvencije u pogledu onih koji su obuhvaćeni definicijom oružanih snaga. Komentar člana 50. Dopunskog protokola I, međutim, ukazuje da član 43. Dopunskog protokola I sadrži novu definiciju koja obuhvata odredbe člana 4 (A) Treće ženevske konvencije: vidi supra bilješku 9 str. 611.

„oružane snage strane u sukobu se sastoje od svih organiziranih oružanih snaga, grupa i jedinica, stavljenih pod komandu koja je odgovorna toj strani za rukovođenje svojim potčinjenima čak i kada je ta strana zastupljena vladom ili nekom vlašću koju protivnička strana ne priznaje. Ove oružane snage podijele internom sistemu discipline koji osigurava, između ostalog, poštovanje pravila međunarodnog prava koja se primjenjuju u oružanim sukobima”.

Prema tome, izuzev pripadnika oružanih snaga, svaka osoba prisutna na teritoriji jeste civil.¹¹ Član 50. Protokola I dalje smatra da civilno stanovništvo čine sve osobe koje su civili i da prisustvo među tim civilnim stanovništvom osoba koje nisu obuhvaćene definicijom civila ne lišava stanovništvo njegovog civilnog karaktera. Član takođe navodi da će se, u slučaju sumnje, osoba smatrati za civila.

Prema tome, imajući u vidu definiciju pojma „civil”, koja eksplicitno navodi da su civili sve osobe koje ne učestvuju u neprijateljstvima i koje nisu pripadnici oružanih snaga, jasno je da su sve osobe koje je optuženi Škrobić Marko zajedno sa četvoricom naoružanih vojnika istjerao iz kuće bili civili. Može se reći da je ova porodica utjelotvorenje izraza civil. U kući se nalazilo troje malodobne djece sa porodicom. Najmlađe dijete je imalo dvije godine. Porodica je spavala u svojim kućama. Najstariji član porodice bio je bespomoćni stariji čovjek, pokojni Stojko Glamočak. On nije bio naoružan i imao je skoro 80 godina. Niko u porodici nije imao oružje. Stojko Glamočak je bio zbunjen i dezorijentiran. Trebalo mu je pomoći da se obuče i pokazati mu kako da drži ruke iznad glave kada mu je naređeno da to uradi. Niko od članova porodice nije bio borac, a što proizilazi iz iskaza Bore i Stane Glamočak. Djelo za koje se optuženi tereti je bilo usmjereno protiv civila čija nacionalnost je različita od nacionalnosti vojne snage koja je kontrolisala teritoriju na kojoj su civili živjeli. Porodica Glamočak je bila jedina Srpska porodica u mjestu. Oni su izabrali da ne napuštaju svoj dom u Kotor Varoši jer su vjerovali u svoje dobre odnose sa komšijama i zajednicom. Ova kategorija civila je posebno zaštićena međunarodnim pravom. Povrede koje se nanose životu i tjelesnom integritetu, naročito sve vrste ubistva, osakaćenja, svireposti i mučenja su posebno zabranjene prema ovoj kategoriji. Stoga je očigledno da je krivična radnja navedena u optužnici, za koju je utvrđeno da ju je optuženi počinio, bila u suprotnosti sa pravilima međunarodnog prava, naime članom 3. stav 1. tačka a) Ženevske konvencije. Ova vrsta samovoljnog čina je nezamisliva u bilo kojem konceptu opravdanog vojnog čina.

- ii. Kršenje mora biti počinjeno u vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije;

Takođe, posebno zakonsko obilježje ovog krivičnog djela čini vrijeme njegovog izvršenja, odnosno djelo se može izvršiti samo za vrijeme rata ili oružanih sukoba.

Prilikom ocjenjivanja postojanja krivičnog djela i krivične odgovornosti optuženog Sud je vodio računa o svim elementima koji čine obilježje bića krivičnog djela za koje se optužen tereti, pa je tako u pogledu ovog prvog uslova, tj. postojanja oružanog sukoba Sud, uvidom u dokaze Tužilaštva - Odluka Predsjedništva Republike

¹¹ Vidi supra fn 9 str. 611.

Bosne i Hercegovine (R BiH) o proglašenju ratnog stanja od 20. juna 1992. utvrdio postojanje oružanog sukoba na teritoriji R BiH, o kojoj činjenici i nije bilo dvojbe u ovom predmetu.

Dakle, nesporno je, da je na teritoriji Bosne i Hercegovine postojao oružani sukob i na području opštine Kotor Varoš, koji su obuhvaćeni optužnicom, i to između pripadnika vojske Republike Srpske sa jedne i Armije BiH i HVO-a sa druge strane.

Iako ova činjenica nije bila osporavana tokom postupka, treba istaći da su na okolnost postojanja oružanog sukoba svjedočili i svjedoci kako optužbe tako i odbrane. Svjedok optužbe Marić Ivo je u svom iskazu na glavnom pretresu izjavio kako je 1992. godine nakon što se vratio iz inostranstva bilo ratno stanje u području opštine Kotor Varoš. Također je izjavio kako su se mještani organizovali i držali straže, i da su muškarci noću spavali u šumama, te da se pucalo u selima općine Kotor Varoš, kao i napada Srpske vojske koja je ušla u Kotor Varoš u inkriminisano vrijeme.

Ratno stanje je prouzrokovalo dodatne probleme. Svjedok Petrušić Ljubomir je izjavio da je u vrijeme kada je on bio šef kriminaliteta u Policijskoj stanici Kotor Varoš. Dana 31.07.1992. godine, on zaprimio prijavu o ubistvu Stojke Glamočak i da je istu napisao u rukopisu te da ju je izgubio jer je bilo ratno stanje, da je vladala nedisciplina. Također, svjedok odbrane Muhamed Sadiković je izjavio kako su dana 11.06.1992. godine u Kotor Varoš ušle srpske snage iz Banja Luke i da je tada počeo rat. Izjavio je također da su tom prilikom zauzete sve institucije opštine, sud, policijska stanica, postavljeni su punktovi na ulaz i izlaz iz Kotor Varoši. Svjedok je izjavio da je tada počelo ubijanje, te da se određeni broj mještana teritorijalno organizovao u odbranu, te da je on bio komandant tog dijela teritorije. Postojala je linija razgraničenja između srpskih snaga i teritorijalne odbrane. U periodu od 25.07.1992. godine je prema iskazu ovog svjedoka zabilježeno najviše napada od strane srpskih snaga i da je ubijeno dosta civilnih stanovnika hrvatske i bošnjačke nacionalnosti. Svjedok odbrane Slavko Bujdo je također izjavio da je 11.06.1992. godine došlo je do nasilnih mobilizacija, te da se on sam prijavio u odbranu sela Šibova, općina Kotor Varoš u odbranu od eventulanog napada od strane Vojske Republike Srpske. U to vrijeme postojali su tzv. krizni stožeri prije samog napada, a 25.07.1992. godine je započeo opći napad na Kotor u kojem je poginulo dosta ljudi kako vojske tako i civila.

Navedeno je značajno iz razloga jer je odredbom člana 173. KZBiH, propisano da ovo krivično djelo, osim što mora biti u vezi sa kršenjem pravila međunarodnog prava, mora biti počinjeno u vrijeme oružanog sukoba. Ovdje treba naglasiti da uslov egzistiranja ovog djela nije vezan za prirodu oružanog sukoba, u smislu da se pravi razlika da li se radi o oružanom sukobu unutrašnjeg ili međunarodnog karaktera, obzirom da i sam član 3. Ženevskih konvencija propisuje da će se odredbe Konvencija primjenjivati i u slučaju oružanog sukoba, koji nema karakter međunarodnog.

iii. Djelo počinioca mora biti povezano sa ratom, oružanim sukobom ili okupacijom;

Analiziranje statusa optuženog u inkriminisanom periodu značajno je s aspekta još jednog uslova neophodnog za egzistenciju ovog krivičnog djela, a to je da djelo počinioca mora biti u vezi sa ratom, oružanim sukobom ili okupacijom. Ono što je ovdje značajno jeste „da je postojanje oružanog sukoba u znatnoj mjeri utjecalo na sposobnost počinioca da počini zločin, njegovu odluku da ga počini, način počinjenja zločina ili cilj sa kojim je počinjen.”¹² Dakle, Tužilaštvo je u toku glavnog pretresa dokazalo tvrdnju, da je optuženi Marko Škrobić u vrijeme počinjenja krivičnog djela bio pripadnik jedinice HVO Kotor Varoš.

Prije svega ova činjenica proizilazi iz materijalnog dokaza Tužilaštva i to akta Federalnog Ministarstva za pitanje boraca i invalida domovinskog rata broj 07/1-03-127-1/07 od 22.10.2007. godine, iz kojeg proizilazi da je u inkriminisanom vrijeme optuženi bio pripadnik jedinice HVO Kotor Varoš, kao i iz iskaza svjedoka odbrane Slavke Bujdo i Muhameda Sadikovića koji su u svojim izjavama naveli da su u inkriminisanom periodu, u vrijeme organizovanja linija odbrane, bili nadređeni optuženom. Sam optuženi je takođe potvrdio tu činjenicu prilikom davanja iskaza u svojstvu svjedoka na glavnom pretresu kada je izjavio da se sam prijavio u odbranu.

Optuženi Marko Škrobić je zahvaljujući svom statusu za vrijeme oružanog sukoba imao odgovarajuća zaduženja kao i naoružanje, posjedovao pištolj marke „škorpion” te se javljao u svoju komandu učestvujući u odbrani. Drugim riječima, u vrijeme počinjenja krivičnog djela, on je bio vojnik.

Pored toga, za postojanje krivičnog djela je bitno da je optuženi zahvaljujući postojanju oružanog sukoba, bio angažovan u vojnoj jedinici, te zahvaljujući tako dobijenom statusu, je bio u mogućnosti stvoriti strah kod civilnog stanovništva, tačnije da je bio u mogućnosti da iskorištavanjem svoje pozicije, primora civile (porodicu Glamočak) da ta ista lica, bez opiranja, slijede njegove i njegovih saboraca naloge, što su svi i učinili u konkretnom slučaju, kada su kritičnog dana odveli članove te porodice iz njihove kuće, a kojem prisilnom odvođenju se navedena lica nisu ni mogla opirati, te su prisiljena da hodaju do sljedećeg mjesta.

iv. Počinilac mora narediti ili počiniti djelo.

Ocjena dokaza, bila je upravljena ka identifikaciji optuženog kao osobe koja je izvršila radnju opisanu u optužnici. S tim u vezi kada je u pitanju sama radnja izvršenja krivičnog djela, nije sporno da je dana 31.07.1992. godine grupa od 4 do 5 naoružanih lica došla pred kuću Glamočak Bore i Glamočak Stane, a nakon lupanja na vrata, ta lica su ušla u kuću i istjerali ih napolje zajedno sa njihovim malodobnim kćerkama. Također nije sporno da su nakon što su istjerani iz svoje kuće, ista naoružana lica istjerala napolje iz susjedne kuće Borinog oca, Glamočak Stojka, te ih sviju povelu u pravcu sela Ravne. Nije sporno da su dvojica vojnika odvojila Boru Glamočak i odveli ga prema šumi, da su mu prijetili smrću ukoliko im ne preda

¹² Tužilac protiv Dragoljuba Kunarca, Radomira Kovača i Zorana Vukovića, predmet broj: IT-96-23 & IT-96-23/I-A presuda žalbenog vijeća 12.06.2002. godine, paragraf 58.

oružje, te da su ispalili jedan hitac iz oružja u zrak. Nije sporno da je jedan od preostalih vojnika koji su ostali sa drugim članovima obitelji Glamočak, prišao Glamočak Stojki, uhvatio ga za grudi i ispalio hitac direktno u grudi, nakon čega je Stojko Glamočak pao i nakon čega je nastupila njegova smrt.

Pod dva, ocjena iskaza

Sporno je da li je jedan od tih naoružanih lica bio optuženi Škrobić Marko i da li je on pucao u pokojnog Glamočak Stojka.

Sud je nesumnjivo utvrdio da je Marko Škrobić bio u grupi naoružanih lica koja su istjerala porodicu Glamočak iz kuće i povela ih prema selu Ravne. Do takvog zaključka Sud je došao na osnovu iskaza svjedoka Bore Glamočak i Stane Glamočak. Ovi svjedoci su u više navrata dali svoje izjave, a konačno i svoj iskaz na glavnom pretresu u ovom predmetu, kom prilikom su oba svjedoka bila kategorična u svojim navodima da je jedan od naoružanih lica bio optuženi.

Svjedok Boro Glamočak je izjavio kako u Tužilaštvu BiH tako i na glavnom pretresu da kritične prilike, kada su naoružana lica ušla u njihovu kuću, nije u prvi momenat shvatio da je jedan od naoružanih lica Marko Škrobić, iako je od supruge čuo kako se jedan od njih predstavio kao komšija Marko, ali kada su krenuli u pravcu sela Ravne on se sjetio ko je taj čovjek i znao je da se radi o Marku Škrobiću, Orinom. On se sjetio i ko su mu roditelji. Također je izjavio da je tom prilikom Marko Škrobić imao kod sebe pištolj, i da je među naoružanim licima prepoznao i Tomu Jurinovića koji ga je kasnije odvojio od porodice i uputio ga u pravcu šume, te mu sa još jednim licem prijetio da će ga ubiti ako ne preda oružje. Svjedok Boro Glamočak je optuženog znao od ranije iz viđenja, i poznavao je dobro njegove roditelje, a nije poznavao nijednu drugu osobu sa tim imenom i prezimenom. Također treba napomenuti da odbrana nije osporavala iskaz o prepoznavanju Tome Jurinovića.

Iskaz Bore Glamočaka o prepoznavanju se mora posmatrati sa iskazom njegove supruge koja je bila očevidac. Zajedno, ovi iskazi predstavljaju glavni dokaz. Sud je poklonio vjeru iskazu svjedoka Bore Glamočak nalazeći da je njegov iskaz vjerodostojan i pouzdan jer je svjedok isti iskaz u pogledu utvrđivanja da li je optuženi bio u grupi naoružanih lica dao odmah nakon događaja Ljubomiru Petrušiću, te Tužilaštvu BiH i na glavnom pretresu. Nadalje, nikada nije obrazložen motiv zbog kojeg bi svjedoci lagali i koji su od početka oružanog sukoba živili u dobrosusjedskim odnosima sa svojim komšijama Hrvatima, koji su im i pomogli oko sahrane Glamočak Stojka, a ti svjedoci su se nakon okončanja rata vratili u svoju kuću i nastavili tu da žive. Nema sumnje da je svjedok prepričao događaj dan nakon ubistva. Ljubomir Petrušić je svjedočio da se jasno sjeća datuma jer je to bio zadnji dan u mjesecu. Događaj je na njega jasno ostavio dojam jer se radilo o samom početku rata kada su djela besmisljenog nasilja još uvijek izazivala zaprepaštenje.

Ljubomir Petrušić je potvrdio Borin iskaz kada je svjedočio na glavnom pretresu. Dana 31.07.1992. godine zaprimio je krivičnu prijavu o ubistvu Stojke Glamočaka i ista je bila po poznatom učinitelju, Škrobić Marku, te da je tu informaciju dobio od Bore Glamočak koji je i prijavio ubistvo svoga oca, i koji mu je ispričao sve okolnosti inkriminisanog događaja. Svjedok je naveo da je izjavu

svojeručno napisao i da je ista usljed ratnog stanja izgubljena (objasnio je da je njegov ured ispreturan nedugo nakon uzimanja ove izjave), ali da je nakon određenog vremena rekonstruisana, te da se dobro sjeća datuma uzimanja izjave jer dobro pamti zadnji datum u mjesecu. Zbog ratnog stanja nisu poduzimane dalje radnje po krivičnoj prijavi.

Svjedok Stana Glamočak je izjavila da je prilikom lupanja na njihova vrata na pitanje „ko je“ čula odgovor komšija Marko. U tom momentu nije znala ko se od njih predstavio kao komšija Marko, ali kada su izašli vani, onda se jedan od naoružanih lica ponovo predstavio kao komšija Marko, te je vidjela ko se predstavio tim imenom.

Sud je poklonio vjeru iskazima svjedoka Stane Glamočak i Bore Glamočak u pogledu činjenice da li je Marko Škrobić bio u grupi naoružanih ljudi u vrijeme i na mjestu opisanim u činjeničnom supstratu optužnice jer se isti međusobno podudaraju, konzistentni su i saglasni. Što se tiče samog čina ubistva Glamočak Stojka, Stana Glamočak je neposredni očevidac ubistva. Ona je vidjela da je osoba koja se predstavila kao komšija Marko uhvatio Glamočak Stojka za grudi te ispalio jedan hitac u njegove grudi nakon čega je nastupila trenutna smrt Glamočak Stojka. Ona se nalazila na udaljenosti od manje od sedam metara. Ovaj događaj, traumatičan i zastrašujući, ostavio je na nju neizbrisiv trag, a bez obzira na to ona je mogla zapamtiti lik čovjeka koji je pucao. U svim poduzetim radnjama tokom istrage, ona je uvijek prepoznavala optuženog. Prvi put kada su joj pokazane fotografije u Okružnom tužilaštvu, izabrala je njegovu fotografiju iz niza od četiri fotografije. Na te četiri fotografije su bila prikazana lica sa istim imenom, Marko Škrobić. Moguće je da se u ovom postupku nije strogo poštivala procedura propisana ZKP-om u to vrijeme, ali bilo kakve nepravilnosti nisu narušile vjerodostojnost odabira. Stana je posvjedočila da Marka više nikad nije vidjela od tog dana, ali je optuženog prepoznala navedene prilike i svaki sljedeći put. Ono što je značajno za ovu identifikaciju jeste da je svjedokinja odabrala jednog Marka koji je bio sin Ore. Samo jedan Marko zadovoljio je na ovom testu i ona ga je tačno odabrala. Odbrana je istakla činjenicu da se njen usmeni opis mijenjao, ali se veći dio tog opisa ticao tjelesnih karakteristika koje nisu bile prikazane na fotografiji glave. Osim toga, jasno je da je za svjedokinju verbalna artikulacija teža, ali je s druge strane izoštrana njena moć zapažanja.

Svjedokinja je izjavila da u momentu ubistva njenog svekra nije znala prezime osobe koja je počinila ubistvo, ali po njenom opisu samog događaja i pominjanju da se predstavio kao komšija Marko, njene komšije su odmah znale o kojem se Marku radi, te da je od njih saznala njegovo prezime. Međutim treba naglasiti da ova svjedokinja iako u trenutku samog događaja nije znala prezime optuženog, ona je prilikom ispitivanja u Okružnom Tužilaštvu u Banja Luci prepoznala njegov lik na fotografiji, kao osobu koja je ubila njenog svekra.

Iako je bila nesigurna prilikom prvog svjedočenja, svjedokinja je prilikom drugog svjedočenja bila izričita i jasna da je upravo optuženi, Škrobić Marko, počinio ubistvo Glamočak Stojka. Njena prvobitna nesigurnost je prouzrokovana strahom od sudnice, što je bilo evidentno tokom prvog svjedočenja. Zbog stresa koji je svjedokinja doživjela na glavnom pretresu, njeno ispitivanje se moralo prekinuti, nakon čega joj je ukazana medicinska pomoć te je nakon oporavka ponovo došla pred Sud (dva puta) i dala jasan iskaz.

Svjedok Boro Glamočak je izjavio da, iako nije direktno vidio ubistvo svog oca, kada mu je supruga rekla da je ubistvo počinila ista osoba koja se predstavila kao komšija Marko, odmah znao o kojem Marku se radi i njoj rekao da je to Marko Orin. Ora je ime majke optuženog. Obzirom da se radi o malom mjestu, području na kojem se svi stanovnici međusobno poznaju, raspoznavanje osobe po imenu roditelja može biti dovoljna da se zaključi o kojoj se osobi radi.

Pored toga navedeni svjedoci su u potpunosti saglasni u pogledu opisa tadašnjeg fizičkog izgleda optuženog. Zbog toga se i njihovi iskazi moraju posmatrati zajedno. Svjedokinja Stana Glamočak je kako je već navedeno, zapamtila i identificirala optuženog kako na fotografijama tako i u sudnici iako ga nije poznavala po imenu i prezimenu. Svjedok Boro Glamočak, iako nekoliko godina nakon događaja nije mogao da ga prepozna na fotografiji u Tužilaštvu ĐiH, tj. nije bio siguran da je upravo optuženi osoba na fotografiji, ipak je bio u stanju da identificira optuženog tokom samog trajanja događaja. U isto vrijeme, ovaj svjedok se takođe sjetio i prepoznao je još jednu osobu, to jest, Tomu Jurinovića, čiju identifikaciju od strane svjedoka niko nije osporio. Gledano u cjelini, iako su postojale određene nedosljednosti u iskazima, nijedna od tih nedosljednosti ne utiče bitno na kredibilitet iskaza svjedoka očevidaca. Svakako, treba imati u vidu da se njihove izjave ne mogu u potpunosti podudarati što je prihvatljivo kada se uzme u obzir perspektiva ljudskog opažanja nekog događaja, te da svaka osoba na različit način doživi istu situaciju. Pri tome treba istaći da su ovi svjedoci preživjeli veoma stresne i traumatične događaje, da su se bojali za vlasiti život, život oca tj. svekra, kao i život svojih malodobnih kćerki, te je sasvim razumljivo da nisu mogli zapamtiti sve detalje.

Treba istaći i to da je svjedok odbrane Perišić Dragoslav, policajac koji je kao službeno lice po nalogu tužitelja vršio radnju prepoznavanja i uzimanja izjave od svjedoka, potvrdio na glavnom pretresu da su oboje svjedoka između četiri fotografije prepoznali optuženog, da su mu znali ime i prezime, ime oca, nadimak i ime majke.

Kada je u pitanju alibi optuženog kada navodi da u inkriminisano vrijeme nije napuštao Kotor i da bio na prvoj liniji cijelo vrijeme, kako je izjavio prilikom svjedočenja, sud nije našao uvjerljivim obzirom da nijedan dokaz ne potkrepljuje njegove navode. Svjedok Slavko Bujdo je pokušao da potkrijepi alibi optuženog, ali je njegov iskaz neuvjerljiv jer je svjedok uopšteno nabrajao gdje se optuženi nalazio u inkriminisano vrijeme, a nije znao gdje se optuženi tačno nalazio. Također, svjedok je rekao da su se svi pripadnici odbrane skupljali noću na liniji, pa do svitanja jer su tada napadi bili najčešći, a inkriminisani događaj se desio u ranim jutarnjim satima, kada je svitalo i kada se nije izvodio nikakav veliki napad. Svjedok optužbe Marić Ivo je svojim iskazom potvrdio ovu činjenicu. On je izjavio da je iz bezbjedonosnih razloga noću nije spavao kući nego sa Bracom Marićem vani, a da su se obično ujutro vraćali kući. U inkriminisano vrijeme svjedok je spavao vani, blizu kuće ubijenog Stojke, te je izjavio da ga je ujutro između 4 i 5 sati probudio pucanj iz tog pravca. Iz toga se da zaključiti da se u to vrijeme nisu vodile žestoke borbe, da je bila mirna noć. Iz iskaza svjedoka Muhameda Sadikovića, komandanta jednog dijela teritorije, koji je svjedočio o postojanju oružanog sukoba i načinu organizovanja odbrane, kao i napadu na opštinu Kotor Varoš, evidentno je da se radi o velikoj teritoriji. On je rekao da se nije viđao svaki dan ni sa Slavkom Bujdom koji je bio njemu podređeni, ali u lancu komandovanja imao je veću ulogu od običnog vojnika, iz čega proizilazi da nije bilo moguće svakodnevno viđanje sa svim pripadnicima odbrane, a posebno sa običnim

vojnici kakav je bio optuženi. Stoga, Slavko Bujdo nije mogao dati valjan alibi optuženom koji bi zaista potkrijepio navode optuženog i otklonio sumnju gdje se optuženi nalazio u inkriminisano vrijeme.

Iz svega navedenog, cijeneći iskaze svjedoka odbrane pojedinačno i u međusobnoj povezanosti Sud nije poklonio vjeru svjedoku odbrane u vezi sa alibijem optuženog iz razloga što je nepouzdan i uopćen. Posebno upečatljivo je bilo njihovo očigledno prijateljstvo, te njihova interakcija tokom glavnog pretresa koja je izazvala sumnju Suda u pouzdanost iskaza. Detaljna analiza iskaza svjedoka Slavke Bujdo jasno upućuje na to da je iskaz svjedoka odbrane prilagođen vremenu dešavanja opisanim u optužnici kako bi se osigurao alibi optuženog, ali nije direktno potvrdio gdje se optuženi nalazio u inkriminisano vrijeme.

Prigovor odbrane da svjedoci Stana i Boro Glamočak nisu bili sigurni u to da li su naoružana lica bila uniformisana i da su po tom pitanju mijenjali svoje iskaze sud nije prihvatio iz razloga što su okolnosti pod kojima se događaj desio bile specifične. Naime, bilo je rano jutro, svjedoci su se bojali za vlastiti život, a u tom periodu poznato je da je vojska bila raznoliko obučena. Iz tih razloga sud nije vidio dobre razloge zbog kojih bi se doveli u pitanje iskazi ovih svjedoka. Odbrana je insistirala da je vidljivost u ranim jutarnjim satima bila umanjena. Sudeće vijeće je odbacilo potrebu za vještačenjem u tom pogledu jer pitanje spada u područje općeg znanja. Svjedoci su izjavili da iako se radilo o ranim jutarnjim satima (4 ili 5 sati ujutro), oni su mogli vidjeti. Nedvojbeno je da u 5 sati ujutro, tokom ljetnog perioda, postoji dovoljno svjetlosti koja se postepeno povećava. Ovaj događaj se desio u okviru dužeg vremenskog intervala, te je svaki svjedok mogao jasno vidjeti njegovo lice. Ovaj događaj nije trajao nekoliko sekundi, nego više sati, te su oba svjedoka imala mogućnost da dobro osmotre ubicu Stojka Glamočaka.

Odbrana se pozivala na presudu Žalbenog vijeća u predmetu Kupreškić i drugi¹³ kao osnov za neprihvatanje iskaza očevidca kao veoma nepouzdanog. Ono što je žalbeno vijeće utvrdilo jeste da „...savjesno pretresno vijeće mora uzeti u obzir poteškoće vezane za dokaze o identifikaciji u određenom predmetu i mora pažljivo ocjeniti svaki dokaz prije njegovog prihvatanja kao jedine osnove za osuđujuću presudu...”¹⁴. Tribunal također primjećuje da u odgovarajućim okolnostima, pretresno vijeće može da se oslanja na iskaz jednog svjedoka.¹⁵ Ono što je bitno spomenuti jesu razlike između ovog predmeta i predmeta Kupreškić i drugi. U tom predmetu, vidljivost je bila smanjena u ranim jutarnjim satima zbog magle i kiše. Radilo se o mjesecu aprilu, ne julu. Lica napadača bila su zamaskirana bojom. Svjedok je imao 13 godina u to vrijeme i iskaz o prepoznavanju nije bio upitan, iako je vremenski interval bio kratak, a događaji bili jednako traumatični.¹⁶

Nakon razmatranja predmeta Kupreškić i drugi, sudeće vijeće je razmotrilo i praksu u drugim predmetima. U ovom predmetu, vijeće se pozvalo na standarde ocjene iskaza svjedoka u drugim pravnim sistemima. Na primjer, u predmetu Neil protiv Biggersa¹⁷ Vrhovni sud SAD-a osmislio je test od pet koraka za ispitivanje pouzdanosti prepoznavanja u kontekstu ukupnih okolnosti. Tih pet koraka su:

¹³ Supra u fn 1, presuda žalbenog vijeća u predmetu Kupreškić i drugi.

¹⁴ Ibid, paragraf 34.

¹⁵ Ibid, paragraf 33.

¹⁶ Ibid, paragrafi 127-132.

¹⁷ Neil protiv Biggersa, 409 U.S. 188, 34 L.Ed.2d 401, 93 S.Ct. 375 (1972.)

- 1) mogućnost svjedoka da vidi optuženog u vrijeme počinjenja krivičnog djela;
- 2) stepen svjedokove pažnje;
- 3) tačnost svjedokovog ranijeg opisa ili (kao što je to slučaj u ovom predmetu identifikacije) optuženog;
- 4) stepen sigurnosti koju je svjedok pokazao za vrijeme suočavanja na glavnom pretresu i
- 5) vrijeme koje je proteklo između počinjenja krivičnog djela i suočavanja.

I drugi sudovi i drugi pravni sistemi bavili su se ovim pitanjem kao Vrhovni sudovi Njemačke, Austrije, Švedske i dr.¹⁸ Naprijed navedeni standardi su dodatno poboljšani u predmetu Utah protiv Longa¹⁹ tom predmetu Vrhovni sud Utah definisao je pet faktora kako slijedi:

- 1) mogućnost svjedoka da vidi počinioca tokom događaja;
- 2) stepen svjedokove pažnje koju je posvetio počiniocu u vrijeme događaja;
- 3) sposobnost svjedoka da vidi događaj, uključujući njegovu/njenu fizičku i mentalnu preciznost;
- 4) da li je svjedok izvršio prepoznavanje spontano i ostao konsistentan nakon toga, odnosno da li je prepoznavanje rezultat sugestije i
- 5) priroda događaja koji se posmatra i vjerovatnoća da će svjedok tačno percipirati, zapamtiti i prepričati događaj (ovaj zadnji faktor se odnosi na to da li je događaj bio običan ili ne).

Uzimajući u obzir ove faktore u kontekstu ukupnosti dokaza i okolnosti, sudeće vijeće je utvrdilo da su iskazi Stane i Bore vjerodostojni i od presudnog značaja. Prilikom ocjene Staninog iskaza, Sud je utvrdio da je ona imala dovoljno vremena da osmotri optuženog. Ovaj događaj je trajao više sati. Njena pažnja je bila usmjerena na optuženog jer je on ubio njenog svekra, drugi joj nisu ostali toliko u pamćenju s obzirom da nisu bili ubice. Kako je imala troje djece koje je trebala zaštititi, malo je vjerovatno da je skidala pogled s njega. Ona je bila odrasla osoba u to vrijeme i nije imala nikakvih fizičkih nedostataka koji bi mogli uticati na njeno pamćenje.

Njeno prvobitno prepoznavanje optuženog je bilo spontano na osnovu četiri različite fotografije. Iako su njene komšije prvo predložile ime Marko Škrobić, nema dokaza da je ta informacija sadržavala i njegov opis. Ako ništa, ime se pojavilo nakon što je svojim komšijama rekla šta se desilo. To je ostalo nejasno na glavnom pretresu jer su te komšije u međuvremenu preminule. Također je moguće, obzirom da su svi živjeli u malom mjestu, da su mnogi do sredine tog jutra već znali za ovaj događaj (vidi iskaz svjedoka Ive Marčića) kao i ko su počinioci. Njen suprug je optuženog identifikovao samo kao Marko Orin.

Posvjedočila je da ga nikad poslije nije vidjela sve do glavnog pretresa. Obzirom da je događaj bio veoma uznemiravajući, jasno je da joj je u sjećanju moglo ostati lice, a da bude zbunjena u vezi drugih manje bitnih detalja nakon proteka toliko vremena. Oba tumačenja mogu biti tačna. Imajući to u vidu, njen sveukupni iskaz je

¹⁸ Vidi presudu žalbenog vijeća u predmetu Kupreškić fn. 1, paragraf 38. žalbeno vijeće MKSJ je također razmotrilo standarde ocjene iskaza svjedoka u drugim pravnim sistemima.

¹⁹ Utah protiv Longa, 721 P.2nd 493 (Utah 1986.).

bio uvjerljiv za sudeće vijeće. Ista analiza se može primjeniti na Borin iskaz. Kod njegovog iskaza se ne pojavljuju problemi svojstveni iskazima očevidaca. On je poznao optuženog i to mu je postalo jasno kako se događaj odvijao. Iako nije vidio pucnjavu jer je bio odvojen, ubrzo nakog toga se ponovno pridružio grupi te mu je supruga ispričala šta se desilo. On se konačno sjetio njegovog imena i ko su mu bili roditelji, te je odmah svojoj supruzi rekao da se radi o Marku Orinom. Kasnije tog dana, supruga je čula puno ime i prezime od svojih komšija. Boro se tako jasno sjećao događaja da je odmah narednog dana, nakon što je porodica oslobođena i nakon što su pokopali njegovog oca, otišao da događaj prijavi policiji. Činjenice koje su prijavljene tog dana nisu se u suštini promjenile u posljednjih 15 godina.

Na Tužilaštvu je teret dokazivanja, a sudeće vijeće je zaključilo da je ukupnost dokaza pokazala da je optuženi počinio ubistvo Stojke Glamočaka van razumne sumnje. Obzirom na to, nema razloga za dalji osvrt na odbranu. Međutim, potrebno je naznačiti da je kao dio ukupnih dokaza, Sud razmotrio i alibi koji je ponudila odbrana optuženog i zaključio da nije dovoljno vjerodostojan. Nije bilo nikakvog motiva na strani porodice Glamočak da izmisle priču ili optuže nekoga koja jedva poznaju. Jasno je da su bili u dobrim odnosima sa svojim komšijama i da su se vratili da žive u istoj zajednici poslije rata. Oni imaju dobar razlog da sada zaborave šta se desilo kako bi započeli novi život, osim jednog, a to je pravda za ubistvo Stojke Glamočaka.

Nasuprot tome, većina svjedoka odbrane, uključujući i optuženog, imali su motiv da lažu.

Iz svega navedenog Sud je utvrdio van razumne sumnje da se inkriminirani događaj desio na način opisan u optužnici te da je optuženi Marko Škrobić odgovoran za ubistvo Glamočak Stojka.

8. Odluka o kazni

S obzirom na utvrđeno činjenično stanje i nastalu posljedicu, te uzročnu vezu između istih, Sud je optuženog Marka Škrobića oglasio krivim za krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka c) KZ BiH i utvrdio kaznu zatvora u trajanju od 10 (deset) godina.

Prilikom odmjeravanja kazne optuženom Sud je pored okolnosti iz člana 48. KZ BiH bio svjestan vandrednih okolnosti u kojima je optuženi postupao.

Od olakšavajućih okolnosti Sud je cijenio njegov raniji život, činjenicu da je u vrijeme izvršenja krivičnog djela tek bio navršio 21 godinu, njegovo ponašanje nakon izvršenja krivičnog djela, korektno držanje tokom suđenja, da je uredno ispunjavao mjere koje su mu određene umjesto mjere pritvora, da do sada nije bio krivično gonjen, da je oženjen porodičan čovjek, te našao da će se i sa minimalnom propisanom kaznom zatvora za takvo krivično djelo u trajanju od 10 godina postići svrha kažnjavanja kako u smislu specijalne, tako i generalne prevencije. Sud nije našao osobito olakšavajuće okolnosti koje bi u smislu člana 49. stav 1. tačka b) ukazivale da se svrha kažnjavanja može postići blažom kaznom od one koja je predviđena za krivično djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, a predviđena

je kazna zatvora najmanje deset godina ili kazna dugotrajnog zatvora. Otežavajućih okolnosti na strani optuženog Sud nije našao Na osnovu primjene zakonskog propisa iz člana 56. KZ BiH, vrijeme koje je optuženi proveo u pritvoru ima se uračunati u izrečenu kaznu zatvora počev od 19.12.2007. godine do 06.02.2008. godine.

9. Odluka o naknadi troškova postupka i imovinsko pravnom zahtjevu

Na osnovu člana 185. i člana 188. stav 1. ZKP BiH optuženi je dužan da naknadi troškove krivičnog postupka. Ukupni troškovi krivičnog postupka iznose 3.610,00 KM (tri hiljade šest stotina deset konvertibilnih maraka).

U toku dokaznog postupka sjedociio je ukupno jedanaest svjedoka, od toga pet svjedoka tužilaštva i šest svjedoka odbrane. Prilikom utvrđivanja visine troškova krivičnog postupka uzete su u ozir sljedeće vrste troškova: putni troškovi, naknada za prevoz, naknada za ishranu svjedoka, troškovi pratnje, naknada zbog odazivanja na poziv u svojstvu svjedoka.

S tim u vezi ukupni troškovi u fazi istrage iznose 2.144,00 KM (dvije hiljade jedna stotina četrdesetčetiri konvertibilne marke), a u fazi glavnog pretresa iznose 966,00 KM (devet stotina šezdesetšest konvertibilnih maraka).

Također, Sud je cijeneći trajanje i složenost krivičnog postupka kao i imovno stanje optuženog, a u skladu sa članom 185. stav 1. tačka g) ZKP BiH obavezao optuženog da naknadi paušalni iznos suda u iznosu od 500,00 KM (pet stotina konvertibilnih maraka) i to u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude.

Na osnovu člana 198. stav 2. ZKP-a BiH oštećeni se sa eventualnim imovinskopravnim zahtjevom upućuju na parnicu, obzirom da bi utvrđivanje činjenica u pogledu visine imovinskopravnog zahtjeva iziskivalo duže vrijeme, čime bi se neopravdano produžio ovaj postupak.

ZAPISNIČAR
Emira Hodžić

PREDSJEDNIK VIJEĆA
SUDIJA
Darko Samardžić

POUKA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ove presude dozvoljena je žalba Apelacionom vijeću Suda BiH u roku od 15 (petnaest) dana od prijema pismenog opravka presude.